

ÚRAD PODPREDESEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

Koncepcia nákupu IT vo verejnej správe

Obsah

1. Manažérske zhrnutie.....	4
2. Ciele a východiská koncepcie	6
3. Oblasti obstarávania IKT.....	9
3.1. Kategorizácia hardvéru.....	9
3.2. Kategorizácia softvéru	9
3.3. Služby	10
3.4. Cloud	10
4. Situácie verejného obstarávateľa a ich riešenie.....	12
4.1. NOVÝ SOFTVÉR (SITUÁCIA Č. 1)w.....	12
4.2. PREVÁDZKOVÁ ZMLUVA, PRE SW, KTORÝ SA EŠTE LEN DODÁVA (SITUÁCIA Č. 2).....	16
4.3. PREVÁDZKOVÁ ZMLUVA PRE ĎALŠIE OBDOBIE (SITUÁCIA Č. 3)	20
4.4. NALIEHAVÁ POTREBA PREVÁDZKOVEJ ZMLUVY, Z DÔVODU UŽ UKONČENEJ PÔVODNEJ ZMLUVY (SITUÁCIA Č. 4).....	21
5. Ďalšie kroky ku konsolidácii stavu v oblasti používania PRK pre IKT	22
6. Zoznam príloh.....	24

Zoznam skratiek

IKT	Informačno-komunikačné technológie
NKIVS	Národná koncepcia informatizácie verejnej správy
ÚPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
ITAS	IT Asociácia Slovenska
MEAT kritéria	Most economically advantageous tender, kritériá ekonomicky najvýhodnejšej ponuky vo verejnom obstarávaní
API	Application programming interface, Aplikačné programové rozhranie
KRIS	Koncepcia rozvoja informačných systémov
OVM	Orgán verejnej moci
ÚPVS	Ústredný portál verejnej správy
PaaS	Platform as a service
IaaS	Infrastructure as a service
SaaS	Software as a service
FTFP	Fixed time fixed price (dodávka za pevne stanovenú cenu a do určeného termínu)
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
VO	Verejné obstarávanie
PRK	Priame rokovacie konanie
SLA	Service level agreement
EUPL	European Union Public Licence
ZVO / ZoVO	Zákon o verejnom obstarávaní
MSP	Malá a stredné podniky
PHZ	Predpokladaná hodnota zákazky vo verejnom obstarávaní
EKS	Elektronický kontraktačný systém MV SR
GPL	General public license
UX	User experience
UI	User interface
SDLC	System development LiveCycle
HLD	High level design
BPMN	Business process modeling notation
UML	Unified modeling language
ITIL	Information technology infrastructure library
PM	Project management
QA	Quality assurance

1. Manažérske zhrnutie

Účelom tohto dokumentu je stanoviť novú koncepciu pre nákup informačných technológií vo verejnej správe v súlade s požiadavkami uvedenými v kapitole 3.3 (Lepší nákup IT) Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy schválenej dňa 28.9.2016 Vládou SR (ďalej aj „NKIVS“), a to

- vzhľadom na spoločenskú požiadavku zmeny prístupu k verejnému obstarávaniu informačných a komunikačných technológií s dôrazom na zvýšenú transparentnosť, posilnenie hospodárskej súťaže uchádzačov a sprehľadnenie a nastavenie pravidiel verejného obstarávania špecifických pre IT tovary a služby,
- vzhľadom na špecifické problémy verejného obstarávania v oblasti IT, a to problém „vendor lock-in“ (stav závislosti verejných obstarávateľov na dodávateľoch SW, ktorý vznikol na základe nesprávne vedených nákupov SW v minulosti, predovšetkým ponechaním majetkových autorských práv a zdrojového kódu k dodanému SW na strane dodávateľa), nevyriešenie otázok súvisiacich s podporou, údržbou a rozvojom SW, nedostatok odborných kapacít v oblasti IKT na strane verejných obstarávateľov, obmedzenú možnosť porovnávania ponúk, resp. hodnotenia schopností uchádzača dodať požadované SW dielo v potrebnom čase a kvalite,
- vzhľadom na potrebu jednotne usmerniť orgány verejnej moci ako verejných obstarávateľov/obstarávateľov k efektívnemu a jednotnému uplatňovaniu postupov verejného obstarávania v oblasti IT.

Tento dokument sa v snahe dosiahnuť určené ciele sústreďí na najzávažnejšie identifikované oblasti verejného obstarávania IKT, a to **verejné obstarávanie prevádzkových zmlúv k existujúcim SW dielam** a druhým problémom je **zohľadnenie celého životného cyklu SW v plánovaní verejného obstarávania SW diel spolu s ich následnou prevádzkou** (teda ide o požiadavku, aby sa dodávka SW diela obstarávala spolu s podporou a údržbou vrátane rozšírení na vopred odhadovanú životnosť SW). Riešenie predostretých problémov je ďalej bližšie rozobrané vo forme 4 situácií, v ktorých sa môžu ocitnúť v súčasnosti verejní obstarávatelia.

Pre tieto účely bola na Úrade podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (ďalej aj ako „ÚPVII“) zriadená pracovná skupina pre verejné obstarávanie v oblasti IKT, ktorá je zložená zo zástupcov ÚPVII, ÚVO, ITAS, Slovensko.Digital a vybraných zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, ktorí prejavili záujem o členstvo v pracovnej skupine.

Táto Koncepcia má ambíciu pomôcť verejným obstarávateľom v snahe o dosiahnutie vytýčených cieľov a naplnenie spoločenskej požiadavky, pričom vychádza z „best practice“ postupov pre nákup informačných technológií a stanovuje jasné a kontrolovateľné pravidlá pre nákup IT vo verejnej správe. Podpora zavedenia metódy „súťaže návrhov“ pri obstarávaní IT riešení (unikátne SW diela) je jednou z najvhodnejších možností pre dosiahnutie transparentnej súťaže pri zohľadnení náročnosti a špecifik pre posudzovanie IT riešení odborníkmi. V súlade so stanoviskom Európskej komisie¹ sú definované základné východiská pre vypracovanie metodiky pre využívanie súťaže návrhov s nadväzujúcim priamym rokovacím konaním, ako jedného z možných postupov verejného obstarávania unikátnych SW diel. Vzhľadom na široké spektrum problematických oblastí ktoré sa v súčasnosti vyskytujú v oblasti verejného obstarávania IKT na Slovensku sa ďalším témam bude venovať druhé rozšírené vydanie (pokračovanie) Koncepcie. Pre úplnosť uvádzame, že ide napr. o nasledovné témy/oblasti:

¹ list Európskej komisie (Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Innovative and E-Procurement), Ref. Ares(2017)1502578 z 20. marca 2017 a list Európskej komisie Ref.Ares(2017) 3469040 zo dňa 10. júla 2017

- uplatnenie MEAT kritérií vo verejnom obstarávaní IKT, nakoľko v súčasnosti prevažuje len kritérium najnižšej ceny,
- zrýchlenie procesu verejného obstarávania, nakoľko v súčasnosti existuje priveľká dĺžka trvania procesu VO IKT z pohľadu intenzívneho progresu IT technológií v čase,
- centrálné verejné obstarávania IKT a Vládny cloud,
- problém s definovaním Opisu predmetu zákazky a v tej súvislosti riešiť zvýšenie odbornosti personálnych kapacít zodpovedných najmä za opis predmetu zákazky pri verejnom obstarávaní IKT,
- spôsob určenia predpokladanej hodnoty zákazky,
- určenie rozsahu požiadaviek na preukázanie technickej alebo odbornej spôsobilosti v rámci podmienok účasti v etape prípravy súťažných podkladov (požadované certifikáty, preukazovanie odborných skúseností na základe doterajšej praxe odborníkov uchádzača) vo väzbe na elimináciu prípadnej diskriminácie uchádzačov zo strany verejného obstarávateľa/obstarávateľa,
- vytvoriť vzorové ustanovenia zmluvy o primeranej súčinnosti pôvodného dodávateľa SW diela pre účely prelomenia stavu „vendor lock in“.
- metodika pre použitie súťaže návrhov pri obstarávaní unikátneho SW diela,
- v úzkej spolupráci s ÚVO usmerniť verejných obstarávateľov ako viesť rokovacie konanie so zverejnením a súťažný dialóg,
- vytvoriť vzorové ustanovenia do zmluvy, založenej na postúpení výkonu autorských práv,
- vytvoriť vzorové ustanovenia zmluvy založenej na EUPL licencii, resp. na licencii vychádzajúcej z EUPL licencie,
- preskúmať možnosti verejného obstarávania, ktoré vytvorí predpoklady pre využívanie agilných postupov realizácie a vývoja SW diela,
- riešiť zvýšenie odbornosti personálnych kapacít zodpovedných najmä za opis predmetu zákazky pri verejnom obstarávaní IKT,
- vytvoriť vzorové ustanovenia zmluvy riešiace subdodávateľské reťazce pri obstarávaní IKT aj nad rámec súčasnej právnej regulácie;

2. Ciele a východiská koncepcie

Koncepcia je nástrojom, ktorý určuje strategické smerovanie verejnej správy v oblasti nákupu IT tak, aby bolo možné dosiahnuť:

- Zabezpečenie kontinuity prevádzky IT
- Skutočnú súťaž medzi dodávateľmi IT využívaním širšieho spektra metód obstarávania vhodných pre daný predmet
- Znižovanie nákladov a času na implementáciu a prevádzku IT, osobitne znižovania dodatočných nákladov
- Zrýchlenie procesu obstarávania IKT s ohľadom na rýchly vývoj technológií a aplikácií, najmä procesom výberu vhodnej metódy verejného obstarávania
- Presadzovanie MEAT kritérií
- Flexibilitu pri výbere, vo vývoji, úpravách a integrácii IT (vrátane odstránenia tzv. lock-in - „uzamknutia“ verejného obstarávateľa vo vzťahu s jedným dodávateľom)

Vychádzajúc z kapitol 5 a 6.2 NKIVS, realizácia požiadaviek informatizácie verejnej správy je premietnutá do jej referenčnej architektúry a nasledovných priorít, ktoré je potrebné vziať do úvahy a aplikovať pri plánovaní a realizácii verejného obstarávania IKT

- Strategická priorita Vládny cloud ²
- Strategická priorita Manažment údajov ²
- Strategická priorita Multikanálový prístup ²
- Strategická priorita Integrácia a orchestrácia ²
- Strategická priorita Interakcia s verejnou správou, životné situácie a výber služby navigáciou ²
- Strategická priorita Komunikačná infraštruktúra ²
- Strategická priorita Otvorené údaje ²
- Strategická priorita Rozvoj agendových informačných systémov a využívanie centrálnych spoločných blokov ²
- Referenčná architektúra integrovaného informačného systému verejnej správy ²
- Aktualizovaná metodika projektového riadenia projektov informatizácie verejnej správy ²
- Detailný akčný plán informatizácie verejnej správy (2017-2020) ²
- Koncepcia riadenia informatizácie verejnej správy ²
- Referenčná architektúra Informačného systému verejnej správy v cloude ²

Z pohľadu najčastejšieho obstarávania IKT orgánmi verejnej moci sa jedná o oblasti budovania, rozvoja a zabezpečovania prevádzky agendových informačných systémov.

Cieľovým stavom je agendový informačný systém, ktorý najmä:

- v maximálnej miere podporuje automatizované spracovanie operácií a umožní poskytovanie služieb na vysokej kvalitatívnej úrovni,
- je komplexne integrovaný na všetkých úrovniach s centrálnym riešením e-Governmentu,
- používa jednotný spôsob pre overovanie identít, tam kde je to výhodné aj pre správu oprávnení a prístupov,

² uvedené schválené dokumenty je možné nájsť na odkaze <http://www.informatizacia.sk/strategicke-priority-erf/24190s>

- využíva spoločne stavebné bloky, budované na národnej a európskej úrovni, a je prepojený s relevantnou digitálnou infraštruktúrou služieb EÚ,
- je prevádzkovaný vo vládnom cloude (na základe princípu „cloud-first“),
- je prístupný cez otvorené API a schopný poskytnúť všetky relevantné údaje ako otvorené údaje

Zodpovední za tvorbu, definovanie, udržiavanie a rozvoj segmentových architektúr jednotlivých rezortov, subjektov samosprávy alebo architektúr spoločných modulov, ako aj architektúr jednotlivých riešení sú architekti povinných osôb. Títo sú metodicky riadení AKVS, ako vlastníkom a gestorom strategickkej architektúry verejnej správy.

Segmentoví architekti prostredníctvom vypracovania a pravidelnej aktualizácie segmentovej architektúry a z nej odvodenej koncepcie rozvoja informačných systémov (KRIS) ich rezortu zabezpečujú rozvoj svojho informačného prostredia v súlade so strategickou architektúrou verejnej správy a princípmi informatizácie uvedenými v dokumente NKIVS.

Postup orgánu verejnej moci

Pri premietnutí akčného plánu do rozvoja jednotlivých ISVS by mali správcovia postupovať nasledovným spôsobom:

- Oboznámenie sa s NKIVS.
- Vypracovanie Koncepcie rozvoja informačných systémov (KRIS), ktorého súčasťou bude:
 - posúdenie, ktoré vyhodnotí súčasný stav informačného systému verejnej správy voči cieľom NKIVS (na základe predstavenej metodiky).
 - dlhodobý plán rozvoja IKT vo svojej oblasti (lokálny akčný plán pre danú oblasť).

Zadania pre konkrétne rozvojové investície sú plánované tak, aby bola zaistená hospodárnosť s ohľadom na plánovanú dostupnosť nových centrálnych riešení k určeným míľnikom (v štúdiách uskutočniteľnosti). Udržiavanie aktuálnosti KRIS-u, minimálne prehodnotenie na pravidelnej (ročnej) báze. Prehodnocovanie sa vykoná na úrovni orgánu verejnej moci, pričom zmeny budú schvaľované Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Takto pripravené dokumenty schvaľuje Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, aj na základe súladu s cieľmi v NKIVS a dodržania míľnikov orientovaných na ciele z akčného plánu.

Pri návrhu ďalšieho postupu z pohľadu orgánu verejnej moci je možné plánovať dve základné fázy rozvoja:

Prvá fáza (2018-2019) je orientovaná najmä na maximálne využitie možností súčasných technológií a riešení (quick-winy), pri ktorých nebude nutná výrazná úprava agendových informačných systémov:

- Hlavnou prioritou je čistenie a konsolidácia údajov. Zvýšená kvalita údajov umožní úpravu agendových systémov pre poskytovanie referenčných a otvorených údajov, aby OVM nevyžadovali od občanov a podnikateľov skutočnosti, ktoré už sú evidované v platforme integrácie údajov.
- Služby OVM budú na základe metodiky a pravidiel štandardizovaného publikovania rozhraní jednotne vytvárané alebo prepracované a vypublikované cez WebAPI GW, zároveň budú všetky koncové služby uverejnené na ÚPVS (slovensko.sk).
- OVM budú môcť konsolidovať a čistiť svoje interné údaje pomocou MDM a DQ platformy ako PaaS vo vládnom cloude.
- Na základe vykonanej konsolidácie údajov bude možné elektronizovať registre a služby pre občanov a podnikateľov, budovať ich do proaktívnej podoby.

- Prechod existujúcich systémov do IaaS vládneho cloudu a zároveň zabezpečenie, že novo budované systémy budú v plnej miere využívať IaaS a PaaS, resp. ich vývoj bude realizovaný v certifikovanom cloudovom prostredí.

Druhá fáza (najneskôr od začiatku 2018 do konca roka 2021) je orientovaná na implementáciu zámerov reformy verejnej správy a celkovú modernizáciu služieb verejnej správy, počas ktorých sa bude vychádzať z dôslednej prípravy na centrálnej úrovni a predpokladajú sa zásadné zmeny v agendových informačných systémoch:

- Na základe vyčistených a konsolidovaných referenčných údajov dôjde k automatizácii vybavovania komplexných služieb, teda k ich zreťazeniu a orchestrácii, resp. proaktivite.
- Okrem budovania nových a transformácii existujúcich služieb na špecializovanej PaaS vrstve je v procese pripájanie systémov a služieb na SaaS spoločné bloky či aplikácie. Všetky nové informačné systémy verejnej správy budú výhradne implementované v prostredí vládneho cloudu.
- Analýza údajov pomocou konsolidovanej analytickej vrstvy, implementácia postupov „datadriven“ rozhodovania pri návrhu regulácií a politík.

3. Oblasti obstarávania IKT

Obstarávanie IT do značnej miery závisí a je determinované podľa charakteru a oblasti IKT.

3.1. Kategorizácia hardvéru

1. hardvér (s pevne zabudovanými funkciami, ktoré nie je možné meniť, ale len konfigurovať pomocou explicitne daných konfiguračných parametrov); patrí sem hardvér, ktorý buď nemá programové vybavenie (hardvérovo realizované logické funkcie) alebo používateľ nemôže meniť programové vybavenie; patrí sem napríklad kopírka – *nedá sa vybrať alebo modifikovať jej programové vybavenie*.
2. hardvér s vlastným softvérovým vybavením (potrebuje pre svoju činnosť programové vybavenie, ktoré je dodávané buď priamo s vybavením, pričom existuje viac druhov použiteľného programového vybavenia alebo si ho používateľ môže za určitých okolností vyvinúť aj sám; patrí sem napríklad počítač s operačným systémom – *dá sa vybrať alebo modifikovať jeho programové vybavenie*.

Do hardvéru sa zaraďujú aj všetky doplnkové produkty ako kabeláž, telekomunikačné zariadenia, kamery, atď.

3.2. Kategorizácia softvéru

Z pohľadu voľby niektorého z postupov verejného obstarávania je možné pri klasifikácii SW zohľadniť kritérium miery úpravy funkčnosti, resp. pridanej hodnoty pri dodávke. Z tohto pohľadu je možné SW kategorizovať ako:

1. **Krabicový softvér** (ďalej len „**krabicový SW**“). Tento sa dodáva vo finálnej funkčnosti bez možnosti jej rozširovania pri dodávke. Spravidla si verejný obstarávateľ kupuje licenciu na jeho používanie, ale neobjednáva si jeho špecifickú konfiguráciu. Štandardne, 100% hodnoty z obstarania tvoria licenčné poplatky.
2. **Špecializované konfigurovateľné riešenia, platformy alebo nástroje** (ďalej len „**špecializovaný SW**“). Typickým príkladom je softvér - účtovníctvo. Dodáva sa s konečnou funkčnosťou, ale jeho úžitková hodnota sa typicky tvorí vo fáze implementácie jeho nastavovaním, resp. parametrizáciou. V krajnej miere dokonca doprogramovaním špecifickej chýbajúcej funkčnosti. Veľmi podobnú povahu majú aj rôzne systémové nástroje (databázy, operačné systémy, monitorovacie nástroje a pod.). Typicky si verejný obstarávateľ kupuje licenciu na jeho používanie a spolu s ňou aj práce na jeho špecifické nastavenie prípadne customizáciu pre svoje konkrétne podmienky. Štandardne, v hodnote obstarania majú licencie za použitie už hotového nástroja, resp. platformy a implementačné práce porovnateľný podiel.
3. **Unikátne softvérové dielo**, resp. na mieru vytvorené unikátne riešenie (ďalej len „**unikátny SW**“ alebo „**SW dielo**“). V tomto prípade si verejný obstarávateľ kupuje od dodávateľa vývoj unikátneho diela, resp. jeho časti, podľa vlastného zadania. Dielo môže vyžívať rôzne špecializované platformy (databázy, aplikačný server), čo predstavuje spôsob ako minimalizovať rozsah na mieru tvoreného kódu a v konečnom dôsledku tak zlacniť a zrýchliť vývoj diela. Od voľby verejného obstarávateľa záleží, či má dodávateľ diela priestor na výber nástrojov alebo sú definované povolené platformy a nástroje (vzhľadom na kompatibilitu s už skôr nadobudnutými softvérmi). Úžitková hodnota pre zákazníka vzniká zosynchronizovaním všetkých zakúpených platforiem a nástrojov spolu s

vytvoreným softvérovým kódom. Štandardne, v hodnote obstarania sú dominantné práce súvisiace s vývojom diela, licenčné poplatky za použité platformy a nástroje sú minoritnou nákladovou položkou.

Typicky ide o dodávku FTFP (fixed time fixed price) realizovanú na základe zmluvy o dielo.

Pri špecifikovaní budúcich požadovaných funkčných vlastností unikátneho SW diela je nutné zachovať všetky princípy definované v NKIVS, a to najmä technologické princípy (interoperabilita, otvorené štandardy ako aj vládny cloud prednostne).

3.3. Služby

Obstarávanie IT služieb môže byť :

- Súčasťou dodávky „**špecializovaného SW**“ v rozsahu stanovenom štandardne poskytovateľom, resp. služby nad tento štandardne stanovený rozsah môžu byť obstarané na základe predpokladanej / odhadovanej prácnosti vyjadrenej počtom človekodní a sadzby za 1človekoden práce – (Manday/manday rate)
- Zahrnuté v dodávke unikátneho SW diela, pričom je zodpovednosťou verejného obstarávateľa zadefinovať zoznam všetkých požadovaných IT služieb v rámci dodávky IT/SW diela čo možno najviac podrobne, s cieľom predísť dodatočnému obstarávaniu služieb, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie celkovej funkčnosti SW diela v prevádzke a neboli špecifikované v Opise predmetu zákazky. Uvedené preventívne zabezpečí, aby nedochádzalo k dodatočnému navyšovaniu ceny dodávky SW diela.
- Formou samostatného obstarania stanoveného rozsahu počtu človekohodín /človekodní v určitom časovom intervale (time and material), pričom verejný obstarávateľ definuje požadované role IT špecialistov a v rámci VO prebieha hodnotenie kvality a ceny za poskytované služby IT špecialistov.
- V podobe dostupnej Cloudovej služby

3.4. Cloud

Obstarávanie služieb v prostredí Cloud predstavuje špecifickú formu IT služieb, ktorá reflektuje jednak súčasné trendy v IT technológiách, ako aj zámer popísaný v NKIVS.

Z pohľadu využívania cloudových služieb jednotlivými orgánmi verejnej moci (OVM), je toto prostredie v súčasnosti regulované zákonom č. 305/2013 Z. z. v ustanovení §10a.

Zjednodušene povedané vládny cloud je tvorený službami, ktoré sú zapísané v katalógu služieb vládneho cloudu. Katalóg služieb udržiava ÚPVII.

V tomto katalógu môžu byť zapísané:

- služby tzv. privátneho vládneho cloudu, ktoré si vytvára štát sám a platí, že pre služby v modeli infraštruktúra ako služba (IaaS) a platforma ako služba (PaaS) môže byť spomedzi orgánov verejnej moci poskytovateľom len Ministerstvo vnútra SR,
- SaaS služby, pre ktoré pravidlo výhradného poskytovateľa stanovené nie je,
- služby poskytovateľov cloudových služieb mimo privátny vládny cloud – tzn. aj komerčný poskytovatelia, ak splnia podmienky zápisu podľa §10a ods. 3 uvádzaného zákona.

Podstatnou regulačnou klauzulou tohto zákona je znenie uvedené v §10a ods. 5 „Na účely výkonu verejnej moci môže orgán verejnej moci odoberať a využívať len cloudové služby, ktoré sú vládny cloudovými službami.“

A teda z pohľadu verejného obstarávania cloudových služieb v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. platí, že:

- v prípade, že sa jedná o odobranie služieb, ktoré poskytujú poskytovatelia z iných štátnych organizácií, tak zmluvný vzťah je zvyčajne stanovený **špecifickou zmluvou** medzi danými organizáciami. V rámci takej zmluvy sa nastavujú podmienky poskytovania a finančného plnenia. V prípade, že je odobranie služieb bezodplatné, nejedná sa o zákazku podľa ZVO, nakoľko zákazka je v ustanovení § 3 ods. 1 definovaná ako odplatná zmluva uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej. Pre úplnosť, napr. v prípade súčasne poskytovaných IaaS služieb poskytovateľom MVSR nedochádza k žiadnemu finančnému plneniu.
- v prípade obstarávania cloudových služieb, ktoré bude OVM využívať na výkon verejnej moci mimo vyššie uvedený prípad, musí verejný obstarávateľ dbať na to, aby obstarávané cloudové služby boli zapísané v katalógu služieb vládneho cloudu, a teda prešli procesom „certifikácie“ na UPVII. Dôležitým faktom je tiež to, že proces zápisu služieb komerčných poskytovateľov do katalógu služieb nijakým spôsobom nenahrádza postup verejného obstarávania v prípade, že poskytovanie služieb je odplatné a cieľom je, aby pestrosť a štruktúra služieb vo vládnom cloudu podporovala čestnú hospodársku súťaž.

K obom horeuvedeným prípadom uvádzame, že odobranie služieb vládneho cloudu, tak ako je to chápané zákonom č. 305/2013 Z. z. §10a, musí predchádzať nadviazanie zmluvného vzťahu medzi poskytovateľom a odberateľom služieb, a to v prípade odobrania služieb z privátneho vládneho cloudu, alebo na základe procesu verejného obstarania služieb od komerčného poskytovateľa (tzv. model hybridného cloudu).

Rola UPVII ako sprostredkovateľa je momentálne nastavená ako rola "koordinačná", tzn. UPVII nerealizuje samotný nákup a ani inak po komerčnej stránke nezastrešuje nákup služieb vládneho cloudu. UPVII udržiava zoznam cloudových služieb, nastavuje a zodpovedá za proces certifikácie služieb vládneho cloudu, najmä certifikáciu služieb komerčných poskytovateľov cloudových služieb, ktoré môžu byť po úspešnej certifikácii následne zapísané do zoznamu a teda aj obstarané zo strany štátnych inštitúcií (napr. OVM).

UPVII dnes nevylučuje, že by v budúcnosti chcel prevziať a zastávať aktívnejšiu rolu pri sprostredkovaní, napr. vo forme centrálneho obstarávania cloudových služieb pre štátnu správu.

- V prípade obstarávania cloudových služieb, ktoré nebude OVM využívať na výkon verejnej moci, nie sú stanovené obmedzenia zákonom č. 305/2013 Z. z.. Aj tomto prípade (ako aj vo vyššie uvedených) sa však na OVM vzťahujú ďalšie právne predpisy, a to predovšetkým zákon č. 275/2006 Z. z. o ISVS, európske nariadenie č. 2016/679 o GDPR, zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti).

Bežná dostupnosť a Cloudové služby

V prípade komerčne dostupných cloudových služieb je možné hovoriť aj o bežnej dostupnosti služieb z pohľadu verejného obstarávania. Práve prostredníctvom certifikácie cloudových služieb chce UPVII zaviesť istý stupeň standardizácie cloudových služieb z pohľadu atribútov od nich vyžadovaných, tak aby spĺňali kvalitatívne parametre pre ich využitie štátnej správou. Z pohľadu verejného obstarávania, je po splnení podmienok upravených ZVO možné pre obstarávanie bežne dostupných služieb (v tomto prípade cloudových služieb) použiť

elektronické trhovisko (EKS), v prípade, že poskytované služby nemajú intelektuálnu povahu, a teda nie sú svojou povahou jedinečné. V prípade bežne dostupných služieb tohto typu tak nemôže dochádzať k určitej úrovni customizácie alebo poskytnutia špeciálnej služby, napríklad migrácia systému alebo dát do cloudu. Zmluvy, ktoré budú výsledkom verejného obstarávania cloudových služieb musia zabezpečiť vynútiteľnosť a dodržiavanie parametrov SLA pre poskytovanie cloudových služieb, ako aj ich následnú kontrolu.

4. Situácie verejného obstarávateľa a ich riešenie

4.1. NOVÝ SOFTVÉR (SITUÁCIA Č. 1)^w

Situácia č. 1 je stav, kedy verejný obstarávateľ nemá k dispozícii softvér, ktorý by slúžil na plnenie jeho úloh a zabezpečoval by jeho potreby.

Postup v situácii č. 1:

1. Analýza

- a) Posúdenie povahy úlohy/úloh, ktoré má SW spĺňať a vlastné (technické a funkčné) požiadavky na SW.
- b) Rešerš podobného SW vybavenia existujúceho u iných OVM (resp. na vládnom cloude), vrátane aplikácie, ktorá by sa mohla využívať spoločne v zmysle bodu 3.2.3 NKIVS
 - a. Je potrebné na plnenie úloh, ktorý má SW riešiť - dostupné SW riešenie u iného orgánu verejnej moci (resp. na vládnom cloude), resp. existuje aplikácia, ktorá by sa mohla využívať spoločne v zmysle bodu 3.2.3 NKIVS?
 - b. Ak áno, je možné ho prevziať pre potreby verejného obstarávateľa? Posúdenie technických, zmluvných a ekonomických podmienok existujúceho SW, možností získať sublicenciu. Prevzatie SW riešenia musí byť ekonomicky a časovo výhodnejšie ako obstaranie nového SW. Predstavitel' OVM je povinný poskytnúť plnú súčinnosť, a vyjsť v ústrety s poskytnutím sublicencie.
 - c. Ak neexistuje dostupné SW riešenie u iného OVM, pokračuje verejný obstarávateľ ďalej nasledovným bodom.
- c) Prípravné trhové konzultácie s cieľom zistiť, či na plnenie úlohy verejného obstarávateľa existuje dostupný SW (balíkový SW), špecializovaný SW, alebo je potrebné zadať vytvorenie unikátneho SW diela.

Dokumenty v prílohe:

- „Metodika centrálného verejného obstarávania IKT“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*
- „Prípravné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov“
- „Rozdelenie zákaziek na časti“

2. Príprava verejného obstarávania

2.1 Balíkový SW

Nákup cez elektronické trhovisko (EKS) ako výber postupu verejného obstarávania v prípade zodpovedajúcich finančných limitov v zmysle ZVO. Získanie a užívanie balíkových SW sa riadi štandardnými zmluvnými podmienkami ich dodávateľov, väčšinou bez možnosti ich úpravy. Pri nákupe balíkového SW je potrebné zohľadniť životný cyklus SW prostredníctvom obdobia poskytovanej podpory (môže byť stanovený aj samotným výrobcom SW).

Dokumenty:

- „Bežná dostupnosť“
- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Opis predmetu zákazky“
- „Autorské právo v IT zmluvách“

2.2 Špecializovaný SW

Získanie a užívanie špecializovaného SW sa riadi väčšinou štandardnými zmluvnými podmienkami ich dodávateľov, väčšinou bez možnosti ich úpravy. Pri nákupe SW je potrebné zohľadniť životný cyklus SW (viď nižšie) prostredníctvom obdobia poskytovanej podpory. Pri nákupe špecializovaných SW je potrebné zohľadniť skutočnosť, že nákup tohto typu SW môže determinovať konfiguráciu SW, ktorý má fungovať v jeho počítačovom prostredí.

Nemožno vylúčiť, že v rámci dodania špecializovaného SW, môže dôjsť k potrebe programátorských prác, ktorých výsledok možno považovať za dielo chránené Autorským zákonom. V takom prípade je podstatným tiež získanie majetkových autorských práv, dokumentácie a okomentovaného zdrojového kódu k takto vytvorenému autorskému dielu najneskôr k momentu ukončenia zmluvného vzťahu s dodávateľom.

Dokumenty:

- „Bežná dostupnosť“
- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Opis predmetu zákazky“
- „Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní IKT“
- „Autorské právo v IT zmluvách“

2.3 Unikátne SW dielo

V prípade verejného obstarávania unikátnych SW diel má ísť o proces jedného verejného obstarávania SW diela, pri zohľadnení celého životného cyklu softvéru a jeho prevádzky tak, že zmluva bude obsahovať jasné, presné a jednoznačné podmienky jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia. Pri zohľadnení vyššie uvedených podmienok sa tak vytvorí predpoklad pre prípadné zákonné zmeny zmluvy v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) bez nového verejného obstarávania. Podstatným je tiež výkon majetkových autorských práv, dokumentácie a okomentovaného zdrojového kódu k SW dielu najneskôr k momentu ukončenia zmluvného vzťahu s dodávateľom.

- Predmet verejného obstarávania je dodávka unikátneho SW diela na základe Zmluvy o dielo na SW dielo spolu so zabezpečením jeho prevádzky na základe Zmluvy o prevádzke SW diela (zmluva o podpore, údržbe a rozvoji, tiež „SLA zmluva“)
- Súťaž návrhov s následným priamym rokovacím konaním je vhodným postupom pre obstaranie SW diel. Ide o proces verejného obstarávania SW riešenia od návrhu po jeho implementáciu (dodanie)

Dokumenty v prílohe:

- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Súťaž návrhov s následným PRK na SW diela (vrátane kritérií na vyhodnotenie návrhov)“
- „Autorské právo v IT zmluvách“
- „Metodika pre použitie súťaže návrhov pri obstarávaní unikátneho SW diela“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)*
- „Usmernenie pre verejných obstarávateľov ako viesť rokovacie konanie so zverejnením a súťažný dialóg“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)*
- „Vzorové zmluvné ustanovenia o úpravách a opciách“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)*
- „Vzorové zmluvné ustanovenia pre oblasť autorských práv“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)*

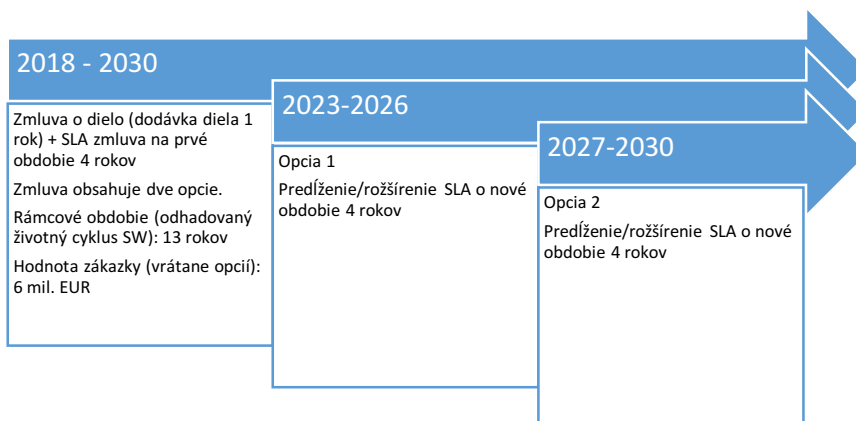
Verejný obstarávateľ sa musí zároveň vyhnúť problému „vendor lock-in“ a to najmä

- 1) Výkonom majetkových autorských práv a získaním zdrojového kódu k SW dielu najneskôr k momentu ukončenia zmluvného vzťahu s dodávateľom, a
- 2) Prostredníctvom plánovania celého životného cyklu SW diela a jeho prevádzky
- 3) Kontrolu technickej špecifikácie v rámci opisu predmetu novej zákazky , aby táto nepreferovala na riešenia, ktoré sú výhradným know-how jedného zo súťažiacich
- 4) Požadovaním dodržiavania technických štandardov a postupov tak, aby sa pri vývoji diela minimalizovali neštandardné úpravy, ktoré by bránili prevzatiu iným dodávateľom (špecializovaný SW, napr. SAP)
- 5) Požadovaním odovzdania primeranej dokumentácie potrebnej pre prevádzku a úpravy diela (logika systému, model fungovania systému atď..)
- 6) Svojim právom kontrolovať výstupy dodávateľa počas realizácie diela
- 7) Zabezpečením poskytnutia súčinnosti pôvodného dodávateľa pri ukončení zmluvy
- 8) Včasným realizovaním horeuvedených opatrení vo vzťahu k príprave a realizácii následného/nového VO.

Životný cyklus SW diela a jeho prevádzky zahŕňa najmä:

- Analýzu, Dizajn, Vývoj, integráciu riešenia do okolitej IT infraštruktúry a architektúry
- Testovanie, Dodanie dokumentácie
- Odovzdanie SW diela do prevádzky,
- Podporu prevádzky a údržba,(vrátane Zálohy a ochrany dát),
- Modifikácie a upgrade SW diela
- Riadené ukončovanie prevádzky SW,
- Migráciu dát do nového SW,
- Spoluprácu pôvodného dodávateľa s dodávateľom nového SW.

Ilustratívny príklad nastavenia opcií (uvedené údaje nie sú záväzné ani odporúčacie):

K úpravám a opciám zmluvy

Všetky situácie životného cyklu je potrebné opísať v súťažných podkladoch vo väzbe na kritériá na vyhodnotenie ponúk. Faktory životného cyklu SW diela sa majú premietiť do úprav zmluvy vo forme jasných, presných a jednoznačných podmienok jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcí a podmienok ich uplatnenia.

Jedným zo spôsobov, ako zahrnúť potreby životného cyklu do zákazky, je naplánovať ich na začiatku ako možné dodatočné služby/dodávky. Smernica 2014/24/EÚ o VO (čl. 72) aj zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ZVO) v ustanovení § 18 ods. 1 pís. a) umožňuje, aby súčasťou zmluvy boli opcie (právo opcie), musia však byť presne vymedzené, vypočítané, ocenené a vyhodnotené ako súčasť pôvodne navrhovanej zákazky. **Opcia je právo verejného obstarávateľa na nákup dodatočného tovaru alebo služby. Opcia zahŕňa jednak právo na nákup iných alebo ďalších služieb/tovaru, a tiež právo predĺžiť (rozšíriť) existujúcu zmluvu.**³ Toto právo opcie musí byť jednoznačne popísané v súťažných podkladoch a najmä v zmluve, ktorá má byť výsledkom postupu verejného obstarávania. Právo opcie musí byť ocenené uchádzačmi a započítané do celkového objemu zákazky, všetky formy opcí sú zároveň súčasťou kalkulácie predpokladanej hodnoty zákazky. Nemožno však určiť takú podmienku, ktorou by sa menil charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy.

Okrem práva opcie možno zmluvu zmeniť aj na základe ďalších zákonných dôvodov stanovených v § 18 ZVO.

Dokumenty v prílohe:

- „Stanovenie PHZ“ (*bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie*)
- „Definovanie požadovaných referencií, certifikátov, CV a pod.“ (*bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie*)
- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“

³ Public Procurement - Guidance for practitioners (Verejné obstarávanie – Usmernenie pre odborníkov z praxe), Európska Komisia, 2015. Dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_public_proc_en.pdf

4.2. PREVÁDZKOVÁ ZMLUVA, PRE SW, KTORÝ SA EŠTE LEN DODÁVA (SITUÁCIA Č. 2)

Situácia č. 2 je stav, kedy úspešný uchádzač dodáva unikátne SW dielo verejnému obstarávateľovi (teda v stave pred jeho odovzdaním) a verejný obstarávateľ zistil, že prevádzková zmluva, ktorá bola predmetom VO, je uzatvorená na krátke obdobie, teda nepokrýva pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW.

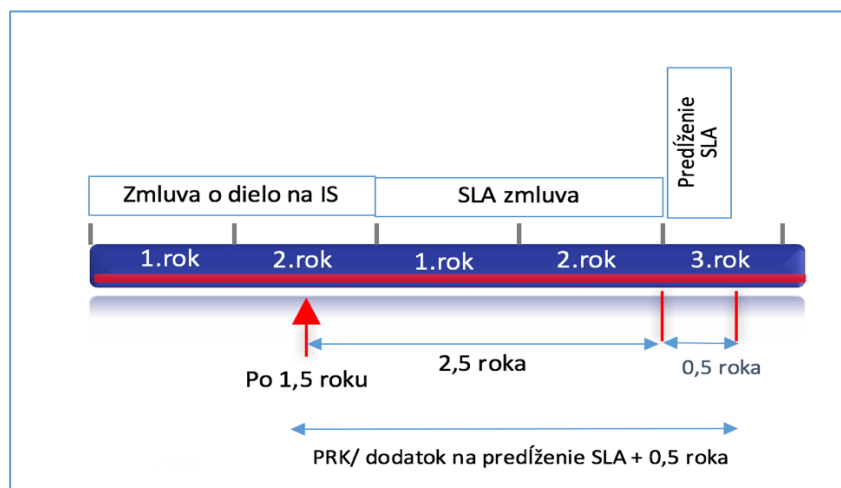
Pre doplnenie uvádzame, že nepredpokladáme stav, kedy verejný obstarávateľ nezahrnul žiadnu prevádzkovú zmluvu do verejného obstarávania, a teda by predmetom obstarania urobil len dodanie samotného SW diela. V prípade, ak by aj takýto prípad v praxi nastal, musí verejný obstarávateľ postupovať niektorým z postupov verejného obstarávania v súlade so ZVO. Na tento prípad sa nižšie uvedený postup nevzťahuje.

Postup v situácii č. 2:

- Zistiť, či zmluva o dielo, resp. prevádzková zmluva obsahuje ustanovenia, ktoré možno označiť za stav „lock-in“ a
- zvážiť aký čas je potrebný na prípravu VO a uzatvorenie novej zmluvy.

Dôležité je, aký čas zostáva do ukončenia pôvodnej prevádzkovej zmluvy aj s prípadným predĺžením dodatkom. Ak je maximálne možné trvanie na pokračovanie prevádzky kratšie ako tri roky, verejný obstarávateľ by použil „posledné PRK“ na tak dlhú dobu, aby sa vytvorilo nevyhnutné trojročné prechodné obdobie.

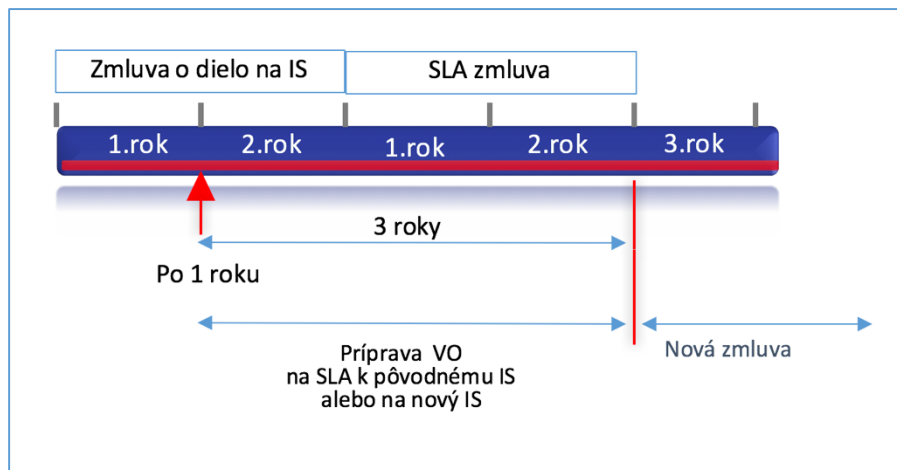
Príklad: prebieha dodávka obstaraného IS, ktorá je plánovaná počas 2 rokov. SLA zmluva je obstaraná na 2 roky. Verejný obstarávateľ zistí po 1,5 roku (počas dodávky IS), že dĺžka trvania SLA zmluvy 2 roky je nedostatočná. Zostávajúca doba od tohto momentu do konca SLA zmluvy je 2,5 roka, čo je menej ako lehota 3 roky, preto je možné, aby zrealizoval PRK, avšak o maximálne predĺženie o +0,5 roku. ($3r - 2,5r = +0,5r$)

Ak naopak, pôvodný kontrakt a jeho možné predĺženie v súčte dávajú tri roky (a viac), mal by byť verejný obstarávateľ vyzvaný, upozornený, že MUSÍ spustiť prípravu nového obstarávania buď na prevádzkovú zmluvu alebo dodávku nového SW diela. S využitím „posledného PRK“ už nemôže počítať.

Príklad: prebieha dodávka obstaraného IS, ktorá je plánovaná počas 2 rokov. SLA zmluva je obstaraná na 2 roky. Obstarávateľ zistí po 1 roku (počas dodávky IS), že dĺžka trvania SLA zmluvy 2 roky je nedostatočná. Zostávajúca doba od tohto momentu do konca SLA zmluvy je 3 roky, čo je rovné lehote 3 roky, preto je možné, aby zrealizoval nové VO na predĺženie pôvodnej SLA zmluvy alebo VO na dodávku nového IS (predpokladá sa, že

obdobie 3 rokov je postačujúce na prípravu, následnú súťaž a nadväzujúcu tranzitívnu periódu nevyhnutnú v prípade úspechu iného uchádzača, ako bol pôvodný zhotoviteľ SW diela).

1. Bez stavu „lock-in“

- verejný obstarávateľ postupuje použitím vhodného postupu VO s cieľom obstaráť prevádzkovú zmluvu pri zohľadnení celého životného cyklu softvéru a jeho prevádzky tak, že zmluva bude obsahovať jasné, presné a jednoznačné podmienky jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia.

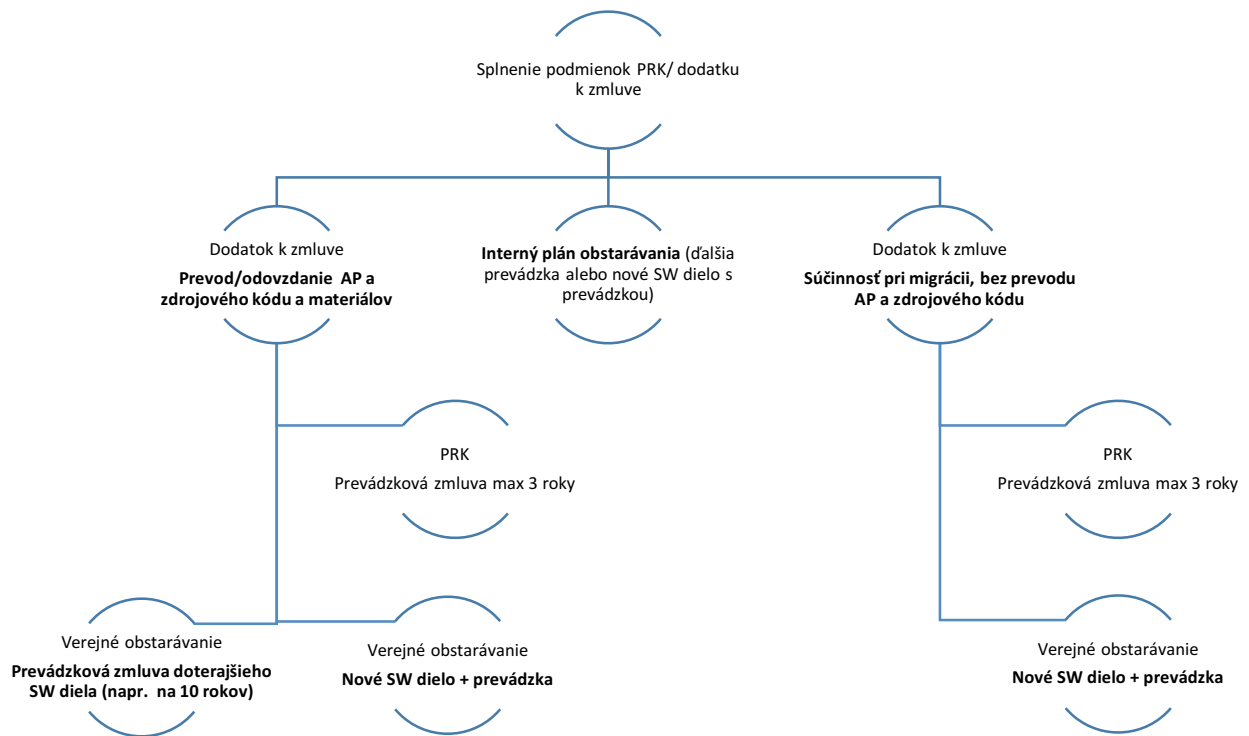
2. Stav „lock-in“

- Verejný obstarávateľ má možnosť použiť postup priameho rokovacieho konania ako metódy obstarávania prevádzkových zmlúv alebo uzatvorenie dodatku k existujúcej prevádzkovej zmluve v zmysle § 18 ZVO.
 - a) V PRK môže byť SLA zmluva dohodnutá maximálne na obdobie **3 rokov**⁴. Posledná prípustná možnosť použitia PRK.
 - b) Za splnenie osobitných podmienok určených dokumente „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania na prevádzkové zmluvy v krátkodobej vízii“

Dokumenty v prílohe:

- „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“
- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“
- „Autorské právo v IT zmluvách“

⁴ V tomto časovom rámci je objektívne technicky nemožným (resp. vylúčeným) vytvorenie a dodanie nového informačného systému a zároveň v prípade obstarania prevádzkových zmlúv na dobu do 3 rokov neexistuje hospodárska súťaž, nakoľko noví uchádzači nemajú šancu v tak krátkom období eliminovať výhodu pôvodného dodávateľa v tom, že nemusí investovať čas a peniaze do absorbovania poznatkov nevyhnutných na spoľahlivé poskytovanie tejto služby, čo diskriminuje nových uchádzačov.

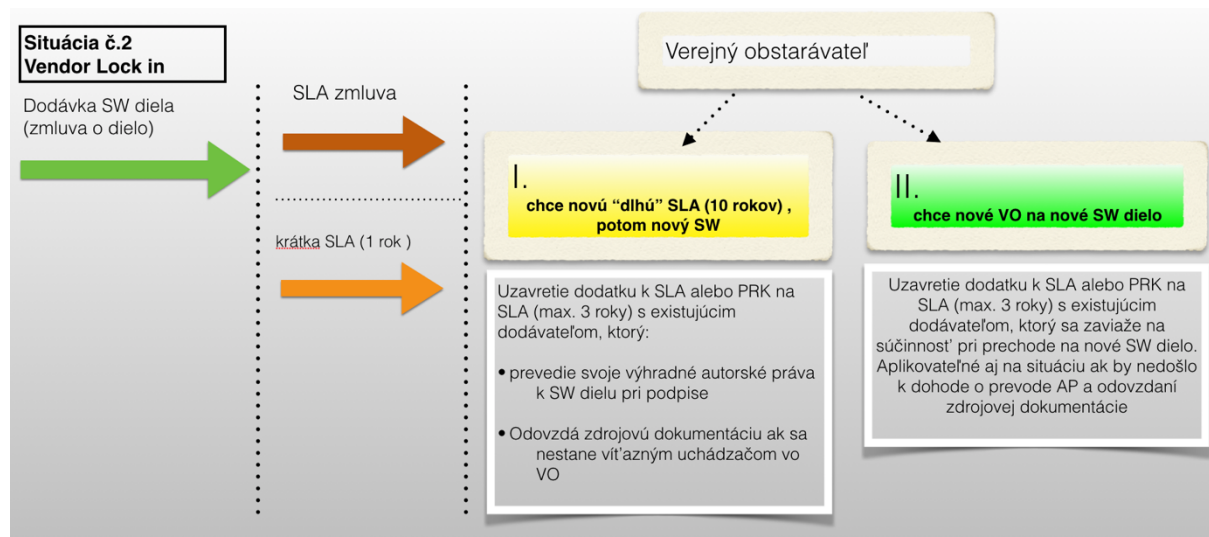
Po pozitívnom predbežnom vyhodnotení splnenia podmienok priameho rokovacieho konania alebo po uzatvorení dodatku k existujúcej zmluve, si musí verejný obstarávateľ vyriešiť interne akým spôsobom plánuje naplniť po ukončení aktuálne obstarávanej prevádzkovej zmluvy cieľový model verejného obstarávania, či plánuje vyhlásiť verejné obstarávanie na nové SW dielo, alebo napríklad prevádzkovú zmluvu na dlhšie obdobie (napríklad na 10 rokov, horná hranica dĺžky trvania prevádzkovej zmluvy nie je pevne stanovená, odvíja sa predovšetkým od odhadovanej dĺžky životného cyklu SW) pre pôvodné SW dielo.

V závislosti na individuálnych nastaveniach zmluvného vzťahu medzi dodávateľom a verejným obstarávateľom, môžu nastať v zásade dve situácie.

Prvý prípad,

- (i) ak sa verejný obstarávateľ rozhodol pre vyhlásenie verejnej súťaže na **prevádzkovú zmluvu na dlhšie obdobie**, a s dodávateľom sa dohodol na výkone výhradných autorských práv dodávateľa a odovzdaní okomentovaného zdrojového kódu vrátane kompletnej dokumentácie, ku ktorým má výhradné práva, ako aj iných kritických informácií o fungovaní SW diela (ďalej len „zdrojová dokumentácia“) verejnému obstarávateľovi (týmto dôjde k prelomeniu stavu lock-in). K spôsobu a časovému hľadisku prevodu výhradných autorských práv dodávateľa a odovzdaniu zdrojovej dokumentácie však dôjde postupne, bližšie pozri nižšie podkapitolu „**Dodatok**“.
- (ii) ak sa verejný obstarávateľ rozhodne pre verejnú súťaž na **nové SW dielo**, s dodávateľom sa dohodne na poskytnutí primeranej súčinnosti najmä v záujme migrácie údajov do nového SW diela, avšak bez prevodu výhradných autorských práv a odovzdania zdrojovej dokumentácie, nakoľko to nie je nevyhnutné vzhľadom na rozhodnutie obstaráť nové SW dielo.

Druhý prípad, nedôjde k dohode s dodávateľom ohľadne výkonu výhradných autorských práv a odovzdaní zdrojového kódu, dokumentácie a iných kritických informácií. Praktický rozdiel je v tom, že pokiaľ pri prvom prípade ostávajú otvorené oba scenáre, t. j. verejné obstarávanie na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela, ako aj vyhlásenie verejného obstarávania na nové SW dielo, v druhom prípade prichádza do úvahy len možnosť obstaráť nové SW dielo.

Je potrebné uviesť, že verejný obstarávateľ sa musí na realizáciu cieľového modelu verejného obstarávania SW diel dôkladne pripraviť, a to po stránke personálnej (je potrebné vytvoriť tím expertov, ktorí budú po odbornej stránke partnermi pre dodávateľa, s cieľom mať proces verejného obstarávania, dodania SW diela a sledovania životného cyklu SW plne pod kontrolou), manažérskej (mať predstavu o celej roadmape životného cyklu SW diela) a právnej (je potrebné sledovať právne nároky a situácie spojené s konkrétnou fázou životného cyklu SW diela vo väzbe na povinnosti dodávateľa diela a oprávnenia verejného obstarávateľa smerujúce k predchádzaniu ďalších situácií lock in). V personálnej oblasti je zároveň potrebné disponovať víziou budovania vlastných odborných kapacít, ktoré by boli schopné zabezpečiť vyššie pomenované úlohy. Zároveň musí verejný obstarávateľ preukázať, že začal práce na príprave nového verejného obstarávania, ktorého výsledkom bude zmluva na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela alebo zmluva na nové SW dielo.

Dodatok – nástroj na prelomenie stavu „vendor lock-in“

Verejný obstarávateľ ďalej musí (ideálne ešte pred ukončením aktuálnej prevádzkovej zmluvy) vyriešiť s existujúcim dodávateľom stav „vendor lock-in“ a uzavrieť s dodávateľom dodatok k prevádzkovej zmluve, predmetom ktorého bude poskytnutie primeranej súčinnosti, ktorú mu dodávateľ poskytne v oboch možných alternatívach (ďalšia prevádzka existujúceho SW diela, alebo obstaranie nového SW diela). Predmetom dodatku musí byť povinnosť dodávateľa

- a) udeliť licenciu na výkon autorských práv dodávateľa k SW dielu a
- b) dohodnúť termín odovzdaní zdrojovej dokumentácie

Tento proces prebehne v dvoch fázach. Pokým umožneniu výkonu výhradných autorských práv dodávateľa k SW dielu nastane k momentu podpisu dodatku, odovzdanie a prevzatie zdrojovej dokumentácie nastane až za predpokladu, že dodávateľ nebude úspešným uchádzačom vo verejnom obstarávaní na novú prevádzkovú zmluvu a až k momentu vyhlásenia úspešného uchádzača v takomto verejnom obstarávaní.

V prípade, ak budú potrebné určité znalosti a informácie o SW diele, ku ktorým dodávateľ vykonáva autorské práva, už pre prípravu podkladov do verejného obstarávania na novú prevádzkovú zmluvu na dlhšie obdobie, verejný obstarávateľ v rámci prípravných trhových konzultácií osloví dodávateľa so žiadosťou o radu a konzultáciu pri realizácii verejného obstarávania.

V prípade, ak sa verejný obstarávateľ rozhodol pre verejné obstarávanie na nové SW dielo, s dodávateľom sa v dodatku dohodne na poskytnutí primeranej súčinnosti najmä v záujme migrácie údajov do nového SW diela.

V prípade, že prevádzková zmluva už expirovala, záväzky dodávateľa vo vyššie uvedenom rozsahu musia byť predmetom novej zmluvy, ktorá by bola uzavretá postupom priameho rokovacieho konania (pozri situácia č. 4 nižšie).

Zdôvodnenie a interný plán verejného obstarávania

V dokumentácii k priamemu rokovaciemu konaniu, resp. k dodatku ku zmluve, verejný obstarávateľ musí uviesť a zdôvodniť, akým spôsobom plánuje naplniť po ukončení aktuálne obstarávanej prevádzkovej zmluvy dlhodobú víziu verejného obstarávania, ako je popísané vyššie, a priložiť alebo odkázať na dodatok k zmluve s existujúcim dodávateľom, ktorý rieši stav „vendor lock in“. Zmluva, ktorá bude výsledkom priameho rokovacieho konania, resp. dodatok, musia rovnako obsahovať záväzok existujúceho dodávateľa prinajmenšom v rozsahu, k akému sa zaviazal v dodatku k prevádzkovej zmluve. Z uvedeného vyplýva, že pre možné aplikovanie postupu priameho rokovacieho konania na prevádzku a údržbu SW diela, je potrebné mať primeranú súčinnosť s existujúcim dodávateľom zakotvenú priamo v zmluve/dodatku k zmluve, ktorá bude výsledkom tohto postupu.

V rámci postupu priameho rokovacieho konania je potrebné preukázať hospodárnosť ceny ponúkanej dodávateľom, do ukončenia nového otvoreného postupu verejného obstarávania na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela alebo na nové SW dielo, pričom sa odporúča vychádzať z cien obdobných zmlúv v rámci iných členských krajín EÚ.

4.3. PREVÁDZKOVÁ ZMLUVA PRE ĎALŠIE OBDOBIE (SITUÁCIA Č. 3)

Situácia č. 3 je stav, kedy pre unikátne SW dielo verejný obstarávateľ uzatvoril prevádzkovú zmluvu, ktorá sa aktuálne plní, avšak je uzatvorená len na krátke obdobie, teda nepokrýva pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW a verejný obstarávateľ musí pre ďalšiu prevádzku a rozširovanie diela nevyhnutne uzatvoriť novú prevádzkovú zmluvu.

Postup v situácii č. 3:

Obdobný ako v Situácii č. 2 (Druhý prípad)

- Verejný obstarávateľ má možnosť použiť postup priameho rokovacieho konania ako metódy obstarávania prevádzkových zmlúv alebo uzatvorenie dodatku k existujúcej prevádzkovej zmluve
- a) V PRK môže byť zmluva dohodnutá na maximálne na obdobie 3 rokov. Posledná prípustná možnosť použitia PRK.

- b) Za splnenia osobitných podmienok určených v osobitnom dokumente „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“

Dokumenty:

- „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“
- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“
- „Autorské právo v IT zmluvách“

4.4. NALIEHAVÁ POTREBA PREVÁDZKOVEJ ZMLUVY, Z DÔVODU UŽ UKONČENEJ PÔVODNEJ ZMLUVY (SITUÁCIA Č. 4)

Situácia č. 4 je stav, kedy pre unikátne SW dielo verejný obstarávateľ uzatvoril prevádzkovú zmluvu, ktorej platnosť už skončila (typicky uplynula doba platnosti zmluvy, lebo verejný obstarávateľ uzatvoril zmluvu tak, že nepokrývala pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW) a verejný obstarávateľ musí pre ďalšiu prevádzku a rozširovanie diela nevyhnutne uzatvoriť novú prevádzkovú zmluvu.

Postup v situácii č. 4:

Obdobný ako v Situácii č. 2 (Druhý prípad) s tým, že verejný obstarávateľ je povinný osobitne zdôvodniť a uviesť okolnosti, pre ktoré sa ocitol v situácii bez platnej prevádzkovej zmluvy.

- Verejný obstarávateľ má možnosť použiť postup priameho rokovacieho konania ako metódy obstarávania prevádzkových zmlúv
- a) V PRK môže byť zmluva dohodnutá na maximálne na obdobie 3 rokov. Posledná prípustná možnosť použitia PRK.
- b) Za splnenie osobitných podmienok určených v osobitnom dokumente „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“

Dokumenty:

- „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“
- „Autorské právo v IT zmluvách“

5. Ďalšie kroky ku konsolidácii stavu v oblasti používania PRK pre IKT

Nutnou podmienkou na uplatnenie postupu PRK, ktorého výsledkom by bola servisná zmluva na maximálne obdobie 3 rokov (t.j. na obdobie do vytvorenia nového SW diela ako výsledok verejnej súťaže na nové SW dielo, alebo do uzavretia novej prevádzkovej zmluvy na dlhšie obdobie pre pôvodné SW dielo), je identifikovať zákazku **v zozname projektov**, v rámci ktorých je potrebné z dôvodov efektívneho plnenia úloh verejnej správy zabezpečiť plynulú prevádzku informačných systémov.

1. **Zoznam IT projektov** (zmlúv o dielo na unikátne SW diela, prevádzkových zmlúv pre unikátne SW diela, pri ktorých je relevantný vendor lock-in dodávateľa) jednorázovo zostaví a bude následne viesť Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.
2. Použitie postupov priameho rokovacieho konania je možné len v prípade ak sú splnené nasledovné podmienky:
 - 2.1 Verejný obstarávateľ ako prvý krok predloží UPVII na schválenie svoje **zdôvodnenie rozhodnutia ohľadom voľby v otázke ďalšieho smerovania stratégie rozvoja predmetného IS**, t. j. či po ukončení predĺženia SLA zmluvy na max. 3 roky pomocou PRK chce:
 - a) Pokračovať v podpore prevádzky pôvodného IS formou dlhodobej servisnej zmluvy alebo
 - b) mať následne obstaraný a dodaný úplne nový IS ktorý nahradí pôvodný IS

Uvedené zdôvodnenie musí obsahovať posúdenie oboch variant z pohľadu ekonomického, finančného, technického pričom preferovaný variant musí byť v celkovom posúdení výhodnejší.

3. UPVII zriadi komisiu zloženú s nezávislých IT odborníkov ktorí budú odborne erudovaní v oblasti IT a budú mať dostatočné skúsenosti z praxe IT. Úlohou komisie UPVII bude po odbornej stránke posudzovať **zdôvodnenia rozhodnutí verejných obstarávateľov ohľadom voľby v otázke ďalšieho smerovania stratégie rozvoja predmetného IS (viď nasledovný bod 4.)** z hľadiska ekonomického, finančného a technického.
4. Následne komisia UPVII zdôvodnenie verejného obstarávateľa odborne posúdi a vyhodnotí ktorý variant odporúča pre realizáciu, a uvedené odporúčanie zároveň bude mať záväzný charakter pre verejného obstarávateľa z pohľadu prípravy VO pre uvedený variant. Zároveň týmto krokom bude preventívne zabránené vzniku situácie, kedy by po uplynutí 3 rokov, chcel verejný obstarávateľ zrealizovať ďalšie PRK na predĺženie servisnej zmluvy, pričom nekonal podľa zvolenej stratégie ďalšieho smerovania IS v organizácii.
5. Vyhodnotenie a odporúčanie zo strany komisie UPVII sa stane povinnou prílohou pre požiadanie o posledné PRK na predĺženie servisnej zmluvy k IS. Po 3 ročnej perióde, už nebude možné žiadať o ďalšie PRK, pričom nebude podporované ani z hľadiska plánovania financovania prostredníctvom rozpočtových prostriedkov.
6. Verejný obstarávateľ zároveň pre odôvodnenie PRK musí postupovať v súlade s Prílohou *Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania*.

Cieľom uvedeného opatrenia a postupu je dosiahnutie transparentnosti postupu využívania priameho rokovacieho konania pri IT zákazkách a dosiahnutie efektívneho vynakladania verejných zdrojov v oblasti IT.

6. Zoznam príloh

- „Prípravne trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov“
- „Rozdelenie zákaziek na časti“
- „Bežná dostupnosť“
- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Opis predmetu zákazky“
- „Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní IKT“
- „Autorské právo v IT zmluvách“
- „Súťaž návrhov s následným PRK na SW diela (vrátane príloh Kritériá na vyhodnotenie návrhov a Odbornosť členov komisie na vyhodnotenie ponúk/poroty pri súťaži návrhov)“
- „Zdôvodnenie možnosti použitia priameho rokovacieho konania (PRK) na prevádzkové zmluvy“
- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“